

**Latvijas Nacionālās bibliotēkas
Bibliotēku attīstības institūta
Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes literatūras lasītava (Z lasītava)
aicina iepazīties ar jaunāko profesionālo literatūru. (2005.g. janvāris-marts)**

Norīte, Valda. Poligrāfija / Valda Norīte, Viktors Turlais, Dagnija Vanaga. – Rīga : Poligrāfijas infocentrs, 2004. – 270 lpp. – ISBN 9984-764-45-1. (Z 002.2)

Grāmata par papīra ražošanu no vēstures līdz mūsdienām. Vienkāršoti pastāstīts par papīra ražošanas izejvielām un pašu ražošanas tehnoloģiju, papīra īpašībām un apdari. Autori raksturojuši arī papīra veidus pēc tā sastāva un papīra pielietojumu ne tikai poligrāfijā, bet arī citās dzīves jomās.

Upeniece, Mārīte. Bibliotēkas krājuma komplektēšanas procesa informacionālais nodrošinājums / Mārīte Upeniece. – Rīga : LU, 2004. – 67 lpp. – ISBN 9984-770-59-1. (Z 025.2)

Izdevumā analizēti bibliotēku krājumu komplektēšanas informacionālā nodrošinājuma avoti (bibliogrāfiskie līdzekļi, recenzijas, reklāmas materiāli) un dokumentu tirgus informacionālais nodrošinājums Latvijā, kā arī informacionālā nodrošinājuma izmantošana Latvijas augstskolu bibliotēku komplektēšanas procesā.

Bieri, Susanne. Bibliotheken bauen : Tradition und Vision = Buildings for Books : Traditions und Visions / Susanne Bieri, Walter Fuchs. – Basel : Birkhauser, 2001. – 527 S. – ISBN – 3-7643-6429-7. (Z 022)

Šveices Nacionālās bibliotēkas izdevums “Bibliotēku celtniecība : tradīcijas un vīzijas” veltīts bibliotēkas ēkas jaunatklāšanai 2001.gadā pēc 7 gadus ilgušās renovācijas. Pārmaiņu procesa rezultātā bibliotēka kļuvusi par mūsdienīgu komunikāciju un pakalpojumu centru – paplašināta apmeklētāju zona, piebūvētas izstāžu zāles, priekšlasījumu telpa, kafejnīca.

Grāmatas autori atgādina, ka uzcelt vai pārbūvēt pašu bibliotēku ir viena lieta, bet pavisam kas cits – to iekārtot, lietderīgi izmantot un atraktīvi pielāgot lasītāju vajadzībām. Nacionālās bibliotēkas funkcijas realizējas pilnvērtīgi, ja abas pieminētās lietas tiek veiktas vienlaikus.

Grāmatā iekļautajos projektos un pārējos izklāstītajos tekstos apskatītas visdaudzveidīgākās koncepcijas – sākot ar to, kā bibliotēkas funkcionējušas senāk un beidzot ar mūsdienīgas daudzfunkcionālas grāmatu krātuves nākotnes vīzijām.

Die effektive Bibliothek : Roswitha Poll zum 65. Geburtstag / hrsg. von Klaus Hilgemann, Peter te Boekhorst. – München : K.G.Saur, 2004. – 156 S. – ISBN 3-598-11669-1. (Z 02)

Ievērojamās vācu bibliotēku nozares speciālistes Rosvitas Polas jubilejai veltītajā rakstu krājumā apkopotās publikācijas veltītas dažādām tēmām – informācijas pakalpojumiem, kvalitātes kritērijiem, statistikai, sadarbībai, informācijpratībai.

Narodne knjižnice u novoj Europi 5 : Zbornik radova = Offentliche Bibliotheken in einem neuen Europa 5 = Les bibliothèques publiques dans la nouvelle Europe 5. – Knjižnice grada Zagreba, 2003. – 242 S. – Teksts paral. horvātu, vācu un franču val. - ISBN 953-6499-17-7. (Z 02(4/9))

Rakstu krājumā apkopoti 2002.gadā Zagrebā notikušās 5.starptautiskās publisko bibliotēku darbinieku konferences materiāli, kuras nosaukums – “Publiskās bibliotēkas jaunajā Eiropā : globalizācijas un informācijas tehnoloģiju ietekme uz jauno Eiropas valstu publiskajām bibliotēkām”.

Konferencē nolasītie referāti, kurus sagatavojuši pārstāvji no dažādām valstīm – Horvātijas, Vācijas, Polijas, Francijas – veltīti galvenokārt globalizācijas un informācijas tehnoloģiju ietekmei uz publisko bibliotēku darbību jaunajā Eiropā, tomēr atsevišķas publikācijas skar arī bibliotēku tīklu veidošanu, pārvaldību un tirgvedību, pakalpojumus, celtniecību.

Seefeldt, Jurgen. Portale zu Vergangenheit und Zukunft – Bibliotheken in Deutschland / Jurgen Seefeldt, Ludger Syre. – Hildesheim : Georg Olms Verlag, 2003. – 112 S. – ISBN 3-487-11712-6. (Z 02(4/9))

Vācijā populāri bibliotēku darba speciālisti sagatavojuši pārskatāmu izdevumu, kurš sniedz ieskatu Vācijas bibliotēkzinātnes pašreizējā situācijā, uzsākot jauno tūkstošgadi. Īsam ieskatam bibliotēku vēstures aizsākumos seko valsts izglītības un kultūras iestāžu un dažādu bibliotēku tipu raksturojums, pārskats par bibliotekārajām organizācijām, dažādu līmeņu institūciju sadarbības iespējām.

Grāmatas pēdējā nodaļā ieskicētas autoru vīzijas par to, kāda varētu būt bibliotēkas un informācijas zinātnes vieta un loma Vācijā 2015.gadā.

Willich, Petra. Bestanserhaltung als Aufgabe des Bibliotheksmanagements / Petra Willich. – Berlin : Logos, 2001. – 93 S. – (Berliner Arbeiten zur Bibliothekswissenschaft; Bd.5) - ISBN 3-89722-777-0. (Z 025.8)

Grāmatas galvenā tēma – krājumu saglabāšana kā viens no bibliotēku pārvaldības galvenajiem uzdevumiem.

Ievaddaļā uzskaitītas nozīmīgākās krājumu saglabāšanas jomā veiktās aktivitātes vēsturiskā aspektā gan Vācijā, gan starptautiskā mērogā.

Grāmatas turpmākajās nodaļās aplūkotas atsevišķu Vācijas pavalstu koncepcijas krājumu saglabāšanā, cīņā pret dažādu veidu kaitējumiem, kā arī krājumu digitalizācijā.

Алешин Л.И. Аудиовидеотехнические средства в библиотеке / Л.И. Алешин. – Москва : Профиздат, 2003. – 143 с. – ISBN 5-88283- 073-7. (Z 02:62)

Izdevumā aplūkota audio, video u.c. bibliotēkā nepieciešamā tehnika, lai lietotāji un darbinieki varētu pilnvērtīgi izmantot visu daudzveidīgo bibliotēkā esošo dokumentu veidu klāstu. Atsevišķas nodaļas veltītas arī bibliotēkas drošības sistēmu aprīkojumam un specifisko dokumentu veidu glabāšanas nosacījumiem.

Барышева О.В. Книга в паутине / О.В. Барышева, Р.С. Гиляревский. – Москва : НТИ-КОМПАКТ, 2003. – 303 с. – ISBN 5-94697-002-1. (Z 025.5)

E-grāmatas, e-žurnāli u.c. informācija tīklā no grāmatniecības, sabiedriskā un tehnoloģiskā aspekta. Skatīti elektroniskās informācijas izveides, izplatīšanas, organizēšanas, glabāšanas, meklēšanas u.c. jautājumi.

Библиотечная этика в странах мира / сост. В.Р. Фирсов. - Санкт-Петербург : РНБ, 2002. – 156 с. – ISBN 5-8192-0122-1. (Z 023.5)

Krājumā apkopoti dažādu pasaules valstu bibliotekārās ētikas kodeksi, kuros formulēti bibliotekārā darba pamatprincipi. Katrā kodeksā koncentrēta konkrētās valsts bibliotēku darba ideoloģija un attīstības programma, bibliotēku mērķi un uzdevumi, savstarpējo attiecību principi ar lasītājiem, kolēģiem, augstākstāvošām organizācijām un valsts iestādēm, attieksme pret kultūras mantojumu un mūsdienu informācijas plūsmu.

Васильев В.И. История книжной культуры / В.И. Васильев. – Москва : Наука, 2004. – 111 с. – ISBN 5-02-032876-6. (Z 002.2)

Profesora V.Vasiļjeva darbs, kurā sistemātiski analizēti grāmatu kultūras vēstures teorētiskie aspekti.

Дрешер Ю.Н. Современная концепция подготовки специалиста-библиотерапевта / Ю.Н. Дрешер. – Москва : Либерия, 2003. – 247 с. – ISBN 5-85129-161-3. (Z 024)

Autore sniedz biblioterapijas kā zinātnes un praktiskās darbības sfēras analīzi. Aplūkota biblioterapijas vēsture Krievijā un ārvalstīs, tās attīstības tendences, speciālistu apmācības pieredze. Autore piedāvā savu koncepciju biblioterapeitu sagatavošanas un tālākizglītības sistēmai. Grāmatai pievienots ļoti plašs literatūras saraksts.

Информационно-библиотечная сфера: международные акты и рекомендации / сост. Е.И.Кузьмин. – Москва : Либерия, 2001. – 270 с. – ISBN 5-85129-133-8. (Z 03:34)

Krājumā iekļauti starptautisko politisko un profesionālo sabiedrisko organizāciju pieņemto rekomendējošo un normatīvo aktu teksti vai fragmenti, kas iezīmē bibliotēku un informācijas darba perspektīvas. Krājuma pirmā daļa veltīta personas tiesībām un brīvībām kultūras un informācijas jomā. Otrajā daļā iekļauti dokumenti, kuri tieši saistīti ar informācijas un bibliotēku sfēras attīstību.

Качанова Е.Ю. Инновации в библиотеках / Е.Ю. Качанова. – Санкт-Петербург : Профессия, 2003. – 317 с. – ISBN 5-93913-042-9. (Z 025)

Inovācijas bibliotēkās aplūkotas kā bibliotēku attīstības līdzeklis. Tēmas izklāsts sagrupēts 5 lielās daļās:

- inovātika kā pārmaiņu teorija;
- inovāciju politika bibliotēkas stratēģiskajā vadībā;
- inovāciju procesa realizācija bibliotēkā;
- jauninājumu pārvaldīšana bibliotēkā;
- bibliotēku inovatīvās darbības zinātniskais un metodiskais atbalsts.

Кельнер В.Е. Очерки по истории русско-еврейского книжного дела во второй половине XIX – начале XX в. / В.Е. Кельнер. – Санкт-Петербург : РНБ, 2003. – 240 с. – ISBN 5-8192-0160-4. (Z 002.2(09))

Izdevumā iekļautie raksti veltīti līdz šim laikam maz pētītai jomai – ebreju grāmatniecības vēsturei. Autors sniedz plašu priekšstatu par ebreju literatūras izdevumiem krievu valodā, nozīmīgāko izdevēju darbību, ievērojamu sabiedrisko un politisko darbinieku veikumu grāmatniecības jomā. Autora pētījumi veikti uz dokumentālo materiālu un memuārliteratūras bāzes, daudzi dokumenti no Krievijas, ASV un Izraēlas arhīviem pirmo reizi izmantoti zinātniskā darbā.

Марков А. Магия старой книги / А. Марков. – Москва : Аграф, 2004. - 671 с. – ISBN 5-7784-0266-X. (Z 09)

Bibliofīla A.Markova interešu lokā iekļuvuši 19.gs. un 20.gs. pirmās puses izdevumi ar izcilu Krievijas kultūras darbinieku dāvinājuma ierakstiem. Savās piezīmēs autors stāsta par grāmatām un veltījuma ierakstiem tajās: kas, kam, kad, kur, kādos apstākļos grāmatu dāvinājis; kur un kā meklēti materiāli, lai varētu atšifrēt dāvinājuma ierakstus.

Мильчин А.Э. Культура издания, или Как не надо и как надо делать книги / А.Э. Мильчин. – Москва : Логос, 2002. – 223 с. – ISBN 5-94010-176-3. (Z 002.2)

Ievērojamā grāmatniecības speciālista izdevums par grāmatizdošanas kultūru. Raksturots, kādam jābūt grāmatas teksta izkārtojumam, kādām jābūt izlaides ziņām, kādam jābūt grāmatas uzziņu aparātam, t.sk. satura rādītājam un palīgrādītājiem. Grāmatizdošanas kultūras pamatjautājumi ilustrēti ar piemēriem un izplatītāko kļūdu analīzi.

Молчанов В.Ф. Государственный канцлер России Н.П. Румянцев / В.Ф. Молчанов. – Москва : Пашков дом, 2004. – 572 с. – ISBN 5-7510-0292-X. (Z 02(092))

Krievijas Valsts bibliotēkas Rokrakstu nodaļas vadītāja V.Molčanova monogrāfija par Krievijas impērijas valsts kancleru, grāfu Nikolaju Rumjancevu (1754-1826). N.Rumjanceva dibinātais Rumjanceva muzejs veidoja aizsākumu tagadējai Krievijas Valsts bibliotēkai, kura krājuma apjoma ziņā kļuvusi par lielāko bibliotēku Eiropā un otru lielāko pasaulē. Grāmata iznākusi N.Rumjanceva 250.jubilejas gadā.

Невский библиофил : альманах. – Санкт-Петербург : Сударыня, 2003. – 300 с. – ISBN 5-88718-048-X. (Z 09)

Sanktpēterburgas brīvprātīgo grāmatu draugu biedrība kopā ar Ļeņingradas apgabala grāmatu draugu biedrību katru gadu izdod almanahu, kurš dažkārt tematiski saistīts ar kādu notikumu vai izcilu personību. 2003.gada izdevums veltīts Sanktpēterburgas 300 gadu jubilejai. Lasītavā pieejami arī iepriekšējie izdevumi kopš 1996.gada.

Немировский Е.Л. Изобретение Иоганна Гутенберга / Е.Л. Немировский. – Москва : Наука, 2000. – 659 с. – ISBN 5-02-002489-9. (Z 002.2)

Profesora E.Ļemirovska monogrāfija par grāmatiespiešanas tehnikas vēsturi. Autors ar aizrautību stāsta par grāmatiespiešanas pirmsākumiem, par pašu Johanu Gūtenbergu un par viņa izgudrojuma tālāko likteni līdz pat 20.gs. Grāmata izdota, atzīmējot J.Gūtenberga 600.jubileju.

Публичные библиотеки в век цифровой информации: Рекомендации проекта PULMAN Европейской Комиссии. – Москва : ФАИР-ПРЕСС, 2004. – 410 с. – ISBN 5-8183-0645-3. (Z 027.5)

Izstrādātās rekomendācijas ir viens no Eiropas Komisijas PULMAN un PULMAN-XT projektu rezultātiem. Projektu galvenais mērķis – apvienot Eiropas bibliotēku darbību publisko bibliotēku attīstības stratēģijas izstrādei digitāto tehnoloģiju laikmetā, izstrādāt vienotus standartus piedāvātiem informacionāliem pakalpojumiem Eiropas bibliotēkās, kā arī jaunu pakalpojumu izstrāde, attīstība un piedāvājums iedzīvotājiem. Projektus atbalstīja un finansēja Eiropas Komisija IST (Information Society Technologies) programmas ietvaros. Izstrādātās “Elektroniskās rekomendācijas...” dažādos publisko bibliotēku darbības virzienos atspoguļo attīstības tendences, inovatīvos procesus un tehnoloģijas, standartus, jaunus pakalpojumu veidus. Rekomendācijas grupētas 3 daļās. Pirmā veltīta sociālās politikas tematikai, otrā – pārvaldes principiem, trešā – tehnisko jautājumu risināšanai. Rekomendācijas izmantojamas bibliotēkas attīstības stratēģisko lēmumu izstrādē un pieņemšanā, kā arī nosakot finansējuma prioritātes. 2004.g. izdotais krājums ir rekomendāciju iespēstais varinats krievu valodā. Elektroniskā versija pieejama <http://www.pulmanweb.org/DGMs/DGMs.htm>, <http://www.pl.spb.ru/pulman.htm> vai <http://www.library.novouralsk.ru/lib-pulman-about.html>.

Проблемы краеведческой деятельности библиотек / сост. Н.М. Балацкая. – Санкт-Петербург : РНБ, 2003. – 258 с. – ISBN 5-8192-0185-X. (Z 021.7:908)

Krājumā iekļauti 40 semināra dalībnieku ziņojumi no dažādiem Krievijas reģioniem par bibliotēku novadpētniecības darba attīstības stratēģiju un pamatvirzieniem: novadpētniecības elektronisko resursu veidošanu; izdevējdarbību; novadpētniecības literatūras krājumu un vietējo izdevumu komplektēšanu, saglabāšanu, popularizēšanu. Atsevišķa nodaļa veltīta novadpētniecības darba pieredzei Novgorodas apgabalā, jo apgabala zinātniskā bibliotēka bija šī semināra mājieta.

Профиль комплектования фондов Российской национальной библиотеки изданиями и другими документами. – Санкт-Петербург : РНБ, 2003. – 160 с. – ISBN 5-8192-0182-5. (Z 025.2)

Viena no lielākajām pasaules bibliotēkām – Krievijas Nacionālā bibliotēka Sanktpēterburgā izveidojusi savu krājumu komplektēšanas profilus, kuri regulē dokumentu komplektēšanu atbilstoši tematikai, izdevumu veidiem, uzrādot nepieciešamo eksemplaritāti komplektējamiem Krievijas un ārvalstu dokumentiem ar mērķi nodrošināt optimālu lasītāju apkalpošanu un krājumu saglabāšanu. Aprakstīti vispārīgie krājumu komplektēšanas principi un atsevišķie profili visiem pamatfondiem un palīgfondiem.

Романенко В.Н. Рассказы о книгах и библиотеках / В.Н. Романенко. – Санкт-Петербург : Норма, 2003. – 197 с. – ISBN 5-87857-078-5. (Z 02)

Grāmata adresēta vecāko klašu skolēniem un studentiem. Autors viegli uztveramā formā stāsta par rakstības un grāmatiespiešanas pirmsākumiem, informācijas glabāšanas iestādēm – bibliotēkām un arhīviem, senās pasaules, viduslaiku un mūsdienu ievērojamākām bibliotēkām.

Российская книга в XXI веке. - Москва : Российская книжная палата, 2004. – 31 с. – ISBN 5-901202-18-X. (Z 002.2)

2001.-2003.gadu statistisko informāciju par izdevējdarbību Krievijā ievada Krievijas Grāmatu palātas ģenerāldirektora, profesora В.Ї.енска ievads par izdevējdarbības sistēmas attīstību, izdevējprodukcijas raksturojumu un nākotnes izredzēm.

Российское библиотековедение: XX век / сост. Ю.П. Мелентьева. – Москва : ФАИР-ПРЕСС, 2003. – 429 с. – ISBN 5-8183-0596-1. (Z 02(4/9))

Grāmatas autori piedāvā apkopojošu ainu par Krievijas bibliotēku darbu 20.gs., tādējādi radot atskaites punktu turpmākajiem pētījumiem. Grāmatas pirmā daļa veltīta vispārīgiem Krievijas (padomju) bibliotēku darba attīstības jautājumiem vēsturiskā skatījumā no 19./20.gs. mijas līdz 20./21.gs. robežai. Otrā daļa veltīta 20.gs. bibliotēku darba aktualitātēm – bibliotēku koncepcija, apkalpošanas jautājumi, socioloģija, bibliotekāra profesija, pārvaldības problēmas, tiesiskie jautājumi, bibliotēku materiāli tehniskā bāze, profesionālās periodikas loma u.c.

Скорочтение / Авт.-сост. О.В. Козловский. – Москва : АСТ, 2004. – 286 с. – ISBN 5-17-021450-2. (Z 028)

Piedāvātā ātrlasīšanas apguves metodika balstīta uz atmiņas, uzmanības, radošās iztēles trenēšanu, kas ļauj no visa pieejamās informācijas masīva ātri un kvalitatīvi atlasīt pašu nepieciešamāko un atcerēties to.

Справочник библиографа. – Санкт-Петербург : Профессия, 2003. – 559 с. – ISBN 5-93913-059-3. (Z 01)

Bibliogrāfa rokasgrāmatā iztirzāti visi galvenie ar bibliogrāfiju un bibliogrāfiskās apkalpošanas pamatprocesiem saistītie jautājumi:

- bibliogrāfijas veidi;
- dokumentu plūsma kā bibliogrāfiskās darbības pamats;
- informācijas resursi, t.sk. elektroniskie;
- bibliogrāfiskā ieraksta veidošana;
- bibliogrāfisko līdzekļu un datu bāzu veidošana;
- bibliogrāfiskā apkalpošana;
- bibliogrāfiskā darba organizācija;
- bibliogrāfa profesionālā vide;
- bibliogrāfiskie pētījumi.

Шрайберг Я.Л. Основные положения и принципы разработки автоматизированных библиотечно-информационных систем и сетей / Я.Л. Шрайберг. – Москва : Либерей, 2001. – 102 с. – ISBN 5-85129-137-0. (Z 02:62)

J.Šraiberģa grāmatas atkārtotajā izdevumā raksturotas automatizēto bibliotēku informācijas sistēmu izstrādes pamattendences, galvenie nosacījumi automatizētas sistēmas un tīklu izveidei, kā arī 10 būtiskākie pamatprincipi.

Z lasītavas krājums papildinājies ar jauniem nozares **standartiem**:

Informācija un dokumentācija. Dublin Core matadatu elementu kopa. LVS ISO 15836. – Rīga : Latvijas standarts, 2004. – 17 lpp. (Z 02:006)

Informācija un dokumentācija. Vārdnīca. LVS ISO 5127. – Rīga : Latvijas standarts, 2005. – 184 lpp. (Z 02:006)

Documentation. Spine titles on books and other publications. ISO 6357. – [Geneve] : ISO, 1985. – 3 p. (Z 02:006)

Information and documentation. Title leaves of books. ISO 1086. – Geneve : ISO, 1991. – 5 p. (Z 02:006)

Sast. Ilze Pētersone
LNB BAI Z lasītava
Tērbatas iela 75, Rīga
Tel. 7312808, fakss 7312807
e-pasts: ilzepe@lnb.lv
zlasitava@lnb.lv